

14.4.2014

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUELLE

Viite Lausuntopyyntönnö 13.3.2014, 01595/14/2299

Asia Lausunnon antaminen Föreningen Hem och Skola vid Helsinge Kyrkoby
lågstadium rf:n tekemästä kunnallisvalituksesta

Päätös, jota valitus koskee

Vantaan kaupungin opetuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston päätös
9.12.2013 § 10

Muutoksenhakija

Föreningen Hem och Skola vid Helsinge Kyrkoby lågstadium rf

Lausunnonantaja

Vantaan kaupungin opetuslautakunta

Lausunto

Lausuntonaan Vantaan kaupungin opetuslautakunta toteaa, että valituksenalainen päätös on tehty lain mukaisesti, asianmukaisessa käsittelyjärjestyksessä, toimivaltaisessa viranomaisessa, eikä valituksessa ole tuotu esiin sellaisia seikkoja, joiden johdosta päätös tulisi kumota.

Perustelut

Kuntalain 90 § mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen. Ruotsinkielinen jaosto on tehnyt valituksenalaisen päätöksen liitteenä olevassa Vantaan kaupungin opetuslautakunnan johtosäännössä määritellyn toimivaltansa puitteissa. Muilta osin Vantaan kaupungin opetuslautakunta toteaa kunnallisvalituksessa esitettyihin väitteisiin seuraavaa:

14.4.2014

1. Vantaan kaupungin periaateohjelmat

Muutoksenhakijan väitteen mukaan ruotsinkielisen jaoston päätös olisi Vantaan kaupungin periaateohjelmien vastainen. Kunnallisvalituksen sivulla 1 perustelut -kohdassa kohdaksi 1 on määritelty Vantaan kaupungin peruskoulujen periaateohjelma 2012 ja jäljempänä samalla sivulla kohdaksi 1 on määritelty Vantaan kaupungin varhaiskasvatuksen periaateohjelma. Ristiriitaisuuden vuoksi ja syystä, ettei Vantaan kaupunki ole hyväksynyt kummankaan nimistä ohjelmaa, ei kunnallisvalituksen perusteella ole mahdollista argumentoida, minkä ohjelman vastaisuuteen muutoksenhakija valituksessaan vetoaa.

Periaateohjelmien vastaisuuden väitteessään muutoksenhakija viittaa siihen, että varhaiskasvatuksen ja siihen kuuluvan esiopetuksen ja perusopetuksen tulee muodostaa lapsen kehityksen kannalta johdonmukaisesti etenevä kokonaisuus. Lisäksi muutoksenhakija viittaa päiväkodista esiopetukseen siirtymisen merkitykseen lapsen elämässä ja siihen, kuinka muutokset mm. fyysisessä ja sosiaalisessa ympäristössä tulisi tuona ajankohtana minimoida.

Muutoksenhakijan esittämä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen muodostama kokonaisuus on todettu mm. esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2010, jotka on hyväksytty ruotsinkielisessä jaostossa 7.6.2011 § 6. Esitetyn periaatteellisen lähtökohdan hyväksyminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kunnalla olisi lakisääteinen velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta ja siihen kuuluvaa esiopetusta samassa toimipisteessä, jossa lapsi aloittaa peruskoulunsa. Kyrkobyn alueella asuvilla lapsilla ei ole subjektiivista oikeutta saada esiopetusta Kyrkobyn koulussa, kuten seuraavassa perusopetuslakia käsittelevässä kohdassa 2 tarkemmin esitetään.

Lisäksi muutoksenhakijan esittämien arjen muutosten osalta on huomioitava, että ruotsinkielisen jaoston päätöksen kohteina olevat korkeintaan 12 esiopetusikäistä lasta menevät Dickursbyn koulussa samaan esiopetusryhmään, jota opettaa Kyrkobyn koulun nykyinen esiopetusopettaja.

2. Perusopetuslaki

Muutoksenhakijan väitteeseen siitä, että ruotsinkielisen jaoston päätös on perusopetuslain vastainen, Vantaan kaupungin opetuslautakunta toteaa oikaisuvaatimukseen antamassaan päätöksessä 24.2.2014 § 13 esitetyn mukaisesti seuraavaa:

Perusopetuslain (628/1998) 4 §:n mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Perusopetuslain 26 a §:n mukaan lapsella on oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna oikeus saada

14.4.2014

esiopetusta. Kunnalla on täten lakisääteinen velvollisuus järjestää perusopetusta ja esiopetusta sen alueella asuville kuntalaisille. Vastaavasti kuntalaisilla on subjektiivinen oikeus näihin palveluihin. Sen sijaan subjektiivinen oikeus ei kata opetuspaikan valintaa, vaan tältä osin perusopetuslain 6 §:ssä säädetään, että opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää täydentäviä päivähoitopalveluita. Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle perusopetuslaissa tarkoitettua opetusta saavalle lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa perusopetuslain mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään.

Esitetyn perusteella Kyrkobyn alueella asuvilla lapsilla ei ole subjektiivista oikeutta saada esiopetusta Kyrkobyn koulussa, vaan Vantaan kaupunki voi määrätä opetuspaikaksi Dickursbyn koulun em. perusopetuslaissa esitetyt seikat huomioon ottaen. Ruotsinkielisen jaoston päätös ei siten ole tältä osin perusopetuslain vastainen.

Koulumatkojen osalta perusopetuslain 32 §:ssä säädetään, että jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitetusta päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Opetuslautakunta päätti perusopetuksen ja perusopetukseen valmistavan opetuksen oppivelvollisuusikäisten oppilaiden maksuttoman kuljetuksen ja kuljettamis- ja saattamisavustusten perusteista 18.12.2012 § 8, ja esiopetuksen ja valmistavan opetuksen 6-vuotiaiden kuljetusten ja koulumatka-avustusten perusteista 18.12.2012 § 6. Opetuslautakunta päätti päivähoidossa olevien erityistä tukea tarvitsevien lasten kuljetusten perusteista 20.10.2009 § 10.

Lukuvuonna 2013-2014 Vantaalla on yhteensä 70 ruotsinkielisen esiopetuksen oppilasta, joiden koulumatkojen pituudet ovat 0,222 km – 12,321 km. Keskimääräinen koulumatkan pituus on 3,8 km ja noin

14.4.2014

puolella (51%) matka on yli 3 km (36 oppilasta, 3-12 km). Lähes joka kolmannella (29%) matka on yli 5 km (20 oppilasta, 5-12 km).

Selvityksen mukaan vuonna 2007 syntyneitä ruotsinkielisiä lapsia asuu nykyisellä Kyrkobyn oppilaaksiottoalueella tällä hetkellä alle kymmenen, joiden esiopetus järjestettäisiin 1.8.2014 alkaen Dickursbyn koulussa. Mikäli lasten esiopetus järjestettäisiin Kyrkobyn koulussa, heidän yhdensuuntaisen koulumatkansa pituus olisi keskimäärin noin 2,3 km. Opetuksen siirtyessä Dickursbyn kouluun keskimääräiseksi yhdensuuntaiseksi matkaksi muodostuu noin 6 km. Julkisilla liikennevälineillä yhdensuuntaiset matkat kestäisivät jatkossa keskimäärin noin alle 40 minuuttia. Tarkastelussa ei ole käytettävissä tietoa siitä, osallistuisivatko lapset mahdollisen esiopetuksen lisäksi myös täydentävään päivähoitoon. Kuten sanottua, mikäli lapsi olisi täydentävässä päivähoidossa, eivät edellytykset perusopetuslaissa säädettyyn maksuttomaan kuljetukseen pääsääntöisesti täytyisi. Vastaavasti jos tarkastelujoukkoon kuuluva lapsi osallistuisi pelkästään esiopetukseen, syntyisi hänelle pääsääntöisesti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kou-lumatkan pituuden perusteella. Tarkastelujoukossa suurimmalla osalla tämä kriteeri täyttyy.

Mikäli perusopetuslaissa säädetty edellytykset ja opetuslautakunnan päätösten mukaiset kriteerit täyttyvät, maksuttomat kuljetukset järjestetään tarkastelluille esiopetusikäisille lapsille.

3. Yhdenvertaisuuslaki

Muutoksenhakijan väitteeseen siitä, että ruotsinkielisen jaoston päätös on yhdenvertaisuuslain vastainen, Vantaan kaupungin opetuslautakunta toteaa oikeusvaatimukseen antamassaan päätöksessä 24.2.2014 § 13 esitetyn mukaisesti seuraavaa:

Yhdenvertaisuuslain (21/2004) 6 §:n mukaan ketään ei saa syrjiä iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden, sukupuolisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Vastaavasti perusopetuslain 4 §:n mukaan kunta, jossa on sekä suomen- että ruotsinkielisiä asukkaita, on velvollinen järjestämään perusopetuksen ja esiopetuksen erikseen kumpaakin kieli-ryhmää varten. Perusopetuslain 10 §:n mukaan koulun opetuskieli ja muualla

14.4.2014

kuin koulussa järjestettävässä opetuksessa käytettävä kieli on joko suomi tai ruotsi.

Ruotsinkielisen jaoston päätöstä ei voida pitää yhdenvertaisuuslain vastaisesti syrjivänä, koska Vantaan kaupunki tarjoaa jatkossakin 1.8.2014 eteenpäin perusopetuslaissa edellytettyä esiopetusta vantaalaisille suomen- ja ruotsinkielisille lapsille heidän omalla äidinkielellään.

Kunnallisvalituksessa muutoksenhakija esittää tässä yhteydessä väitteen siitä, että Vantaan kaupungin omaksuman periaatteen mukaan peruskoulua käyville lapsille tarjotaan opetusta lähikouluissa. Vastauksena väitteeseen Vantaan kaupunki noudattaa toiminnassaan perusopetuslakia ja aiemmin esiteltyä lain 6 §:ä, jonka mukaan kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle perusopetuslaissa tarjotua opetusta saavalle lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa perusopetuslain mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään.

Lisäksi muutoksenhakija esittää väitteen, että suomenkielisellä puolella kouluverkko on sellainen, etteivät koulumatkat ylitä viittä kilometriä. Vantaan kaupungin koulukuljetuksista saadun tiedon mukaan 13.3.2014 Vantaalla on ollut 841 perusopetuksen oppilasta, joilla koulumatka on yli viisi kilometriä ja joille on myönnetty koulukuljetus. Näistä suomenkielisiä oppilaita on 546 ja ruotsinkielisiä 295 oppilasta. Muilta osin koulumatkoja on käsitelty aiemmin perusopetuslaissa koskevassa kohdassa 2.

4. YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista

Muutoksenhakijan väitteen mukaan ruotsinkielisen jaoston päätös on vastoin YK:n yleissopimusta lapsen oikeuksista. Erityisesti viitataan yleissopimuksen artikloihin 26-30, joista muutoksenhakija on poiminut velvoitteet, jotka on yleissopimuksessa ko. artikloissa kirjattu seuraavasti:

26. "Sopimusvaltiot tunnustavat jokaisen lapsen oikeuden nauttia sosiaaliturvasta..."

27. "Sopimusvaltiot tunnustavat jokaisen lapsen oikeuden hänen ruumiillisen, henkisen, hengellisen, moraalisen ja sosiaalisen kehityksensä kannalta riittävään elintasoon..."

28. "Sopimusvaltiot tunnustavat jokaisen lapsen oikeuden saada opetusta, ja toteuttaakseen tämän oikeuden asteittain ja yhtäläisesti kaikille ne erityisesti;
a) tekevät pakolliseksi perusasteen koulutuksen, jonka tulee olla maksutta kaikkien saatavilla;..."

"...b) tukevat erilaisten keskiasteen koulutusmuotojen kehittämistä;..."

"... e) ryhtyvät toimenpiteisiin koulunkäynnin säännöllisyyden edistämiseksi ja koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämiseksi..."

29. " Sopimusvaltiot ovat yhtä mieltä siitä, että lapsen koulutuksen tulee pyrkiä: a) lapsen persoonallisuuden, lahjojen sekä henkisten ja ruumiillisten valmiuksien mahdollisimman täyteen kehittämiseen;..."

"... c) kunnioituksen edistämiseen lapsen vanhempia, omaa sivistyksellistä identiteettiä, kieltä ja arvoja, lapsen asuin- ja synnyinmaan kansallisia arvoja sekä hänen omastaan poikkeavia kulttuureita kohtaan;..."

"... e) kunnioituksen edistämiseen elinympäristöä kohtaan..."

30. " Niissä maissa, joissa on etnisiä, uskonnollisia tai kielellisiä vähemmistöryhmiä tai alkuperäiskansoihin kuuluvia henkilöitä, tällaiseen vähemmistöryhmään tai alkuperäiskansaansa kuuluvalta lapselta ei saa kieltää oikeutta nauttia yhdessä ryhmän muiden jäsenten kanssa omasta kulttuuristaan, tunnustaa ja harjoittaa omaa uskontoaan tai käyttää omaa kieltään."

Ruotsinkielisen jaoston päätöstä esiopetuksen lakkaamista Kyrkobyn koulussa ja esiopetuksen siirtämistä Dickursbyn kouluun ei voida pitää

14.4.2014

YK:n lapsen oikeuksista solmitun yleissopimuksen vastaisena. Kuten yhdenvertaisuuslakia käsittelevässä kohdassa 3 esitettiin, Vantaan kaupunki tarjoaa jatkossakin 1.8.2014 eteenpäin perusopetuslaissa edellytettyä esiopetusta vantaalaisille suomen- ja ruotsinkielisille lapsille heidän omalla äidinkielellään. Näin ollen yleissopimuksessa ja muualla lainsäädännössä määritellyt oikeudet turvataan myös tulevaisuudessa.

Vantaan kaupungin opetuslautakunta

Liitteet:

- Vantaan kaupungin opetuslautakunnan johtosääntö
- Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2010
- Opetuslautakunnan päätös 24.2.2014 § 13
- Oikaisuvaatimus 30.12.2013
- Ruotsinkielisen jaoston päätös 9.12.2013 § 10
- Palveluverkkoselvitys
- Hem och Skola vid Helsing Kyrkoby lågstadium rf:n lausunto
- Kartta ruotsinkielisistä esiopetuksen oppilaista lv 2014-2015
- YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista